

Aan Minister van SZW

nota

Resterende STAP-tijdvakken 2023

3 x 34 + 62,5 = 164,5
4 RT albaar TK
postuum en
mogelijk

TER BESLISSING

Datum
24 mei 2023

Onze referentie
2023-0000310624

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Bijlage(n)
0

Aanleiding

Voor 2023 zijn nog drie STAP-tijdvakken voorzien, waarvoor per tijdvak €34 mln beschikbaar is. Vanwege de beëindiging van STAP is de vraag hoe om te gaan met deze resterende tijdvakken.

Met ingang van juli al overgaan tot OCW-erkend aanbod blijkt mede op basis van de impactanalyse van UWV niet haalbaar. We leggen u met deze nota een aantal opties voor t.a.v. de resterende aanvraagtijdvakken voor 2023. Deze staan formeel gepland op 3 juli, 4 september, 1 november.

Geadviseerd besluit

We vragen u uiterlijk dinsdag 30 mei een keuze te maken uit de volgende opties:

- Op 3 juli STAP breed openstellen als eerdere tijdvakken; de resterende tijdvakken worden beperkt tot aanvragen voor OCW-erkende scholing. Voor het julitijdvak wordt ingezet op flankerend beleid om ongewenst aanbod zoveel mogelijk van het register uit te sluiten. Het septembertijdvak kan iets naar voren worden gehaald om de aanvraag voor OCW-erkend onderwijs dat in september start, te faciliteren. Regelwijziging in de zomer nodig.
- Julitijdvak overslaan, in 2023 wellicht nog één of twee tijdvakken en (onder voorbehoud van het doorschuiven van middelen voor 2023 naar 2024, toestemming Financiën nodig) eentje in 2024 - allen enkel voor OCW-erkend. Regelwijziging z.s.m. nodig om julitijdvak over te slaan.

Wij adviseren u te **kieszen voor optie 1**. Beide opties vragen snelle besluitvorming en geven weinig tijd voor een zorgvuldige afweging.

Deze nota is afgestemd met de directies ASEA, WBJA, UVB, FEZ en C. WBJA geeft wel aan, gelet op de verwachtingen die bij burgers en opleidingsinstituten zijn gewekt, geen voorstander te zijn van de beperking van het aanbod tot OCW-erkende scholing. Op juridische gronden en behoorlijkheidsnormen kunnen hier risico's aan kleven. Indien er echter voor wordt gekozen om de beperking toch door te voeren, dan gaat (ook) de voorkeur van WBJA uit naar optie 1.

Kernpunten

Achtergrond OCW-erkend

of igt minder €?

*1. Bexpe. Ik voel
leer mogelijk
men voor juli
overslaan in
uitsluitend over
2 jr.*

*2. Mathusich
opgeleverd → hoe
bereken met mbo?*

3. knapke sectora

*juli
overslaan
geeft wel
snijde
tijd*

*4. Eigen
bijdrage
vragen?*

Met de beperking tot OCW-erkend onderwijs geeft u invulling aan het uitgangspunt dat met STAP gesubsidieerde scholing arbeidsmarktgericht moet zijn, binnen een wettelijk kader voor kwaliteitsborging. Nu vanwege de beëindiging van STAP andere aanscherpingen op arbeidsmarktgerichtheid (zoals voorrang verlenen aan OCW-erkende opleidingen) niet meer kunnen worden doorgezet, is deze (ingrijpende) inperking, in aanvulling op eerdere verbeteringen, een relatief snel uitvoerbare maatregel om te zorgen dat de resterende STAP-middelen conform het doel van de inzet voor arbeidsmarktgerichte scholing, worden besteed. Dit is ook een eerste stap in de richting van een regeling in lijn met een van de uitgangspunten die de VVD in de Kamer heeft genoemd, namelijk een grotere arbeidsmarktrelevantie van de subsidiabele opleidingen. Voor OCW-erkend onderwijs wordt de arbeidsmarktrelevantie objectief getoetst in het proces van erkenning van opleidingen. Deze inperking gaat daarmee beduidend verder dan de eerdere verbeteringen die in de regeling zijn aangebracht (waarvan het effect overigens nog niet is vastgesteld). Punt is wel dat we met OCW-erkend aanbod niet goed kunnen richten op de gewenste doelgroep.

Datum
24 mei 2023

Onze referentie
[REDACTED]

Waarom niet meteen OCW-erkend?

We hebben conform uw wens verkend of we al met ingang van het julitijdvak kunnen overgaan tot alleen OCW-erkend aanbod.

Dit blijkt niet haalbaar. UWV heeft aangegeven dit onverantwoord te achten, vanwege benodigde aanpassing in hun systemen en processen en de tijd die het kost om de aanpassingen te testen. Ook met uitstel van het julitijdvak met enkele weken lukt dit niet.

Los hiervan is het zo dat burgers en opleiders zich hebben voorbereid op een tijdvak met een scholingsaanbod als vanouds [REDACTED]

[REDACTED] Ook tijdige communicatie zal niet wegnemen dat bij deze aanpak veel opleiders, burgers en ook keurmerken teleurgesteld zijn. Behoorlijkheidsnormen komen in het geding om (wel arbeidsmarktrelevant) opleidingsaanbod dat past binnen de bedoeling van de regeling op korte termijn uit te sluiten van de subsidieregeling.

Wij zien twee resterende opties:

1. Op 3 juli STAP breed openstellen zoals in eerdere tijdvakken; de resterende tijdvakken worden beperkt tot OCW-erkende scholing. Voor het julitijdvak wordt ingezet op flankerend beleid om ongewenst aanbod zoveel mogelijk van het register uit te sluiten. Het septembertijdvak moet iets naar voren worden gehaald om de aanvraag voor OCW-erkend onderwijs dat in september start, te faciliteren.

is dat dan stevig genoeg?

Belangrijkste overweging bij deze optie is dat u hiermee opereert als betrouwbare overheid: burgers hebben erop gerekend op 3 juli een aanvraag te kunnen doen voor een opleiding die zij kunnen kiezen uit het brede aanbod. Ook opleiders houden hier rekening mee. Ook bereidt het bekostigd onderwijs zich momenteel voor op dit tijdvak waarin hun deelnemers voor het eerst STAP kunnen gaan aanvragen voor vervoljaren van meerjarige scholing, naast de aanvraag voor nieuw te starten opleidingen.

nu toch erin?

Nadeel is dat in het julitijdvak nog steeds opleidingen aangevraagd worden die tot maatschappelijke en politieke discussie leiden wat betreft arbeidsmarktgerichtheid en oneigenlijk gebruik door opleiders. De mogelijkheden om hiertegen op te treden zijn nog steeds beperkt.

Datum
24 mei 2023

Onze referentie

- ✓ we kunnen de CAP van 300 handhaven: drie opleidingen hebben deze in het meitijdvak overschreden. Betreffende (niet-OCW-erkende) opleidingen sluiten we voor het julitijdvak uit; na inperking van het register tot OCW-erkend doet het bereiken van de CAP niet meer terzake;
- in overleg met Toetsingskamer, DUO en UWV bezien we hoe en met welke maatvoering zoveel als nog mogelijk kan worden ingezet op het verwijderen van niet passend aanbod uit het register voorafgaand aan openstelling van het aanvraagtijdvak;
 - de Toetsingskamer kan aan de hand van de steekproef van UWV uit de aanvragen van het julitijdvak, in lijn met eerdere acties, u adviseren een beperkt aantal evident niet-subsidiabele opleidingen uit te sluiten uit het STAP-scholingsregister. De aanvragen voor die opleidingen die in de steekproef zitten, worden vervolgens afgewezen.

We hebben eerder onderzocht of we alternatieve geneeswijzen en bijvoorbeeld de virtuele maagbandconsulent kunnen uitsluiten, maar daarvoor hebben we mede na overleg met VWS geen objectief criterium kunnen vinden. Om te voorkomen dat kort voor openstelling van het aanvraagloket niet subsidiabel aanbod aan het register wordt toegevoegd, hebben we onderzocht of we het register kunnen bevriezen of recente wijzigingen kunnen detecteren en terugdraaien, maar dat is uitvoeringstechnisch niet mogelijk.

We kunnen overwegen een kleiner budget beschikbaar te stellen dan eerder voorzien om zo het risico op onwenselijk gebruik te verkleinen. Daartegen pleit echter dat het gedurende een jaar wijzigen van het beschikbare budget bezwaarlijk is vanuit het perspectief van betrouwbaarheid (van de overheid).

Ja, !?

[redacted] Burgers, onder wie zij die wel een arbeidsmarktgerichte scholing hebben gekozen, zullen door verlaging van het budget bovendien nog minder kans op subsidie hebben.

2. Julitijdvak overslaan, in 2023 wellicht nog één of twee tijdvakken en (onder voorbehoud van beschikbaarheid van middelen) één of twee in 2024 - allen enkel voor OCW-erkend.

Belangrijkste overwegingen bij deze optie zijn dat u het scholingsaanbod direct beperkt tot evident arbeidsmarktgericht aanbod en zowel de uitvoeringspartijen, als opleiders meer tijd geeft om zich daarop voor te bereiden.

Hiervoor geldt des te meer dat de behoorlijkheidsnormen in het geding komen, zeker omdat met deze optie onverwacht in juli niemand voor subsidie in aanmerking komt. We hebben weliswaar eerder in een laat stadium besloten een tijdvak over te slaan en de regeling gewijzigd, maar die wijziging had slechts zeer beperkte gevolgen voor de burgers omdat er geen ingrijpende wijziging in de regeling werd aangebracht; bij deze wijziging gaat het echter om een drastische inperking van het aantal opleidingen dat gevolgd kan worden.

Nadeel hierbij is ook dat OCW-bekostigde opleidingen veelal in september starten, en dat mensen dan pas laat duidelijkheid krijgen over hun subsidie.

Datum
24 mei 2023

Onze referentie
[redacted]

Toelichting

Gevolgen inperking tot OCW-erkend voor doelgroep

- Inperking tot OCW erkende opleidingen betekent een forse inperking van het aanbod. Het aantal OCW-erkende opleidingen dat nu via STAP wordt aangeboden is rond de 5700, dat is ongeveer 4% van het totaal. Het betreft 5000 mbo-opleidingen (waarvan 80% aangeboden door commerciële aanbieders) en 700 ho-opleidingen. Commerciële aanbieders zijn bijvoorbeeld LOI en NCOI, zij bieden de opleidingen flexibeler aan dan de bekostigde instellingen. Hierdoor zijn de opleidingen beter te combineren met werk. Het is lastig te voorspellen hoe groot de vraag zal zijn als het aanbod hiertoe wordt beperkt en wat de impact van deze inperking zal zijn op het aanbod in het register.
- Er zijn helaas geen gegevens beschikbaar over de tot nu verleende STAP-subsidie voor OCW-erkende opleidingen. Voor het MBO zijn het met name niet-bekostigde instellingen die met een groot aanbod meedoen aan STAP. Voor het MBO zijn er momenteel zo'n 25.000 deelnemers die ouder zijn dan 30 (STAP-doelgroep) en voor het HO zijn er potentieel zo'n 60.000 studenten die STAP kunnen aanvragen. Zij kunnen dit alleen doen als hun opleiding is opgenomen in het scholingsregister. Voor welk deel van deze studenten dat het geval is, is niet bekend.
- Meerjarig aanbod en/of aanbod van particuliere opleiders is vaak duurder dan €1.000. Inperking tot OCW-erkend brengt daardoor het risico met zich dat hiermee de laagopgeleide beroepsbevolking met weinig financiële ruimte niet bediend wordt omdat zij niet in staat zijn de na subsidie resterende kosten uit eigen middelen te financieren. Dit staat haaks op een van de uitgangspunten van de huidige STAP, namelijk dat het scholingsbudget laagdrempelig toegang tot arbeidsmarktgerichte scholing moet bieden.
- Kritiekpunt op de afbakening op OCW-erkend kan zijn dat hiermee vooral een doelgroep wordt bediend die ook zonder STAP-budget de opleiding zou doen. De groep die na de zomer start zal zich veelal al voor deze wijziging in de STAP-regeling bij de opleiding hebben aangemeld. Echter: het betreft hier een groep die altijd al was voorzien om in aanmerking te komen voor STAP-budget, maar dat was voorheen technisch beperkt mogelijk.

Verkennen uitbreiden met NLQF-ingeschaald (kortdurend) aanbod

Om te komen tot een qua opleidingsduur en kosten evenwichtiger scholingsaanbod zou het scholingsaanbod kunnen worden uitgebreid met aanbod dat over een NLQF-inschaling beschikt. NLQF maakt formele door de overheid gereuleerde scholing en non-formele scholing met elkaar (internationaal) vergelijkbaar qua niveau. Arbeidsmarktrelevantie is daarbij een criterium. OCW-erkend onderwijs heeft automatisch een NLQF-niveau-aanduiding. Ook private opleidingskwalificaties kunnen op aanvraag zo'n aanduiding krijgen, zodat

in één oogopslag duidelijk is welk werk- en denkniveau iemand heeft na afronding van deze kwalificatie. We onderzoeken de komende periode of toevoeging van deze opleidingen bijdraagt om in de aangescherpte STAP-regeling een bredere doelgroep laagdrempelig deel te kunnen laten nemen aan scholing. Een filter op het scholingsregister om dit aanbod al dan niet open te stellen, kan niet eerder dan voor het septembertijdvak worden voorbereid.

Datum
24 mei 2023

Onze referentie

Relatie aanvraagmoment en startdatum van scholing

OCW-erkende meerjarige opleidingen in het bekostigde onderwijs starten veelal in september en voor een kleiner deel in februari. Een met STAP gesubsidieerde opleiding moet in de huidige regeling minimaal 4 weken voor de start worden aangevraagd. Dat betekent dat de aanvraagtijdvakken september en november voor OCW-erkende opleidingen in het bekostigd onderwijs niet of nauwelijks relevant zijn. Dit zou kunnen worden ondervangen door het tijdvak eerder dan 3 september open te stellen en evt. de eis t.a.v. de termijn waarop de opleiding start, in de STAP-regeling aan te passen. Tegelijkertijd betekent dat wel dat burgers kort voor de start van de opleiding duidelijkheid hebben over financiering van hun opleiding en mogelijk zelfs al betaald hebben aan de opleider, waardoor niet zeker is of verrekening mogelijk is. De private opleiders bieden meer flexibiliteit in startmomenten en hebben daardoor meer profijt van openstelling van deze tijdvakken voor OCW-erkend onderwijs. Ook is het grootste deel van het OCW-erkende aanbod afkomstig van deze opleiders.

Geen uitbreiding aanbod verwacht zonder perspectief na 2023

Uit contacten met enkele opleiders komt naar voren dat er begrip is voor de wens/noodzaak in deze laatste tijdvakken te kiezen voor een inperking van het aanbod. In een informeel gesprek op 26 mei is met onderwijskoepels en NRTO gesproken over mogelijke inperking op OCW-erkend aanbod. Hierin kwam naar voren dat er begrip is voor de wens in te perken tot OCW-erkend, maar de onderwijskoepels zien niet de noodzaak om dit te doen gezien de doelstelling van STAP. Zonder toekomstperspectief is niet de verwachting dat reeds aangesloten opleiders nog extra inspanningen zullen doen om extra aanbod toe te voegen.

Het is onwaarschijnlijk dat zich nog nieuwe aanbieders van OCW-erkende opleidingen voor deelname aan STAP zullen melden. Alle private OCW erkende opleiders doen al mee aan STAP. Voor de bekostigde opleiders die nog niet zijn aangesloten op STAP geldt dat de september en novembertijdvakken voor hen geen waarde hebben en dat het te veel tijd kost om zich nog te kunnen voorbereiden. Het wordt voor hen pas interessant als er ook perspectief is dat in 2024 STAP-subsidie voor OCW erkende opleidingen kan worden ontvangen. Zonder duidelijkheid over de beschikbaarheid van middelen voor 2024 kan dat perspectief nog niet worden geboden.

Politieke context

Naar aanleiding van de voorjaarsbesluitvorming zijn Kamervragen gesteld over hoe verder na beëindiging van de STAP-regeling. Zoals over welk alternatief er komt, hoe het kabinet omscholing richting cruciale sectoren en tekortsectoren gaat bevorderen en over het richten van een eventuele nieuwe regeling op praktische opleidingen op mbo-niveau.

Door de aanwezige Kamerleden (Palland, De Kort, Van Beukering, Den Haan en Kathmann) werd bij de ronde tafel over STAP op 25 mei jl. onder meer gesproken

over het vraagstuk van arbeidsmarktrelevantie: hebben we het dan over kraptesectoren, de transities, essentiële beroepen etc. Ook kwam het dilemma dat daarbij speelt rondom enerzijds focus op arbeidsmarktrelevantie en anderzijds de keuzevrijheid van de burger aan de orde. Een aanscherping naar OCW-erkend zorgt voor een aanbod dat evident arbeidsmarktrelevant is, maar is niet specifiek gericht op krapte/essentiële sectoren of wat nodig is om bijv. de energietransitie te kunnen realiseren.

Datum
24 mei 2023

Onze referentie

De VVD heeft in het commissiedebat over Groene en digitale banen de uitgangspunten van een alternatief genoemd: toegankelijkheid voor praktisch en theoretisch geschoolden met afstand tot arbeidsmarkt, aansluiting van aanbod opleiding op vraag arbeidsmarkt en focus op maatschappelijke en economische kraptesectoren.

Communicatie

De Kamer wordt per brief geïnformeerd over de afronding van STAP in 2023. Ook wordt er, samen met C, een persbericht opgesteld. Gezien de hoge interesse vanuit de media voor dit onderwerp verwacht C dat er op de dag dat uw besluit openbaar wordt meerdere verzoeken voor een reactie (al dan niet op camera) zullen binnenkomen.

Opleiders en keurmerken worden via het reguliere 'ketenoverleg' geïnformeerd en gevraagd burgers die zich bij hen melden i.v.m. STAP te informeren. Daarnaast komt voor burgers informatie beschikbaar via www.stapUWV.nl en het klantcontactcentrum van de STAP-unit van UWV. Ook komt er informatie beschikbaar op rijksoverheid.nl en worden de teams van Publieksinformatie en webcare voor duidelijke informatie voorzien.